

Bruk av engelsk i norske bedrifter

Contents

1

Hovedfunn 3

2

Metode 7

3

Bruk av engelsk i norsk næringsliv 13

4

Offisielt arbeidsspråk og konsernets / styrets betydning 29

1

Hovedfunn

Hovedfunn

Bruk av engelsk i norsk næringsliv

- 67 % av bedriftene i norsk næringsliv benytter engelsk.
 - De største bedriftene benytter i noe større grad engelsk.
 - Langt flere bedrifter som både har norske og utenlandske kunder / leverandører benytter engelsk (85 %) sammenlignet med bedrifter som kun har norske kunder / leverandører (44 %).
- Blant bedriftene som benytter andre språk enn engelsk og skandinaviske språk, er det likevel norsk som er mest brukt.
- Blant bedriftene som benytter engelsk språk, er det likevel norsk som er mest brukt.
- Blant bedrifter som benytter engelsk, er omfanget av engelskbruken på bekostning av norsk noe større i bedrifter fra Oslo/Akershus sammenlignet med bedrifter i resten av landet.
- I bedrifter som benytter engelsk, bruker lederne språket i varierende grad.
- Svært få bedrifter har styremedlemmer som ikke forstår eller bruker skandinaviske språk og er avhengig av engelsk eller andre ikke-skandinaviske språk i styremøtene.
- Blant bedriftene som benytter engelsk, trenger et mindretall av de ansatte å bruke engelsk muntlig eller skriftlig.

Hovedfunn II

Bruk av engelsk i norsk næringsliv II

- I de aller fleste bedrifter som benytter engelsk (86 %), må også ansatte utover de som har lederstillinger bruke engelsk skriftlig eller muntlig.
- Det er først og fremst viktig for bedriftene å bruke engelsk for å ha en effektiv ekstern kommunikasjon.
- Stort sett er bruken av engelsk verken økonomisk besparende eller belastende for bedriften.
- 75 % av bedriftene i norsk næringsliv har ansatte som kommer fra ikke-skandinaviske land.
- 80 % av bedriftene i norsk næringsliv har flere nasjonaliteter blant sine ansatte.
- De viktigste praktiske konsekvensene av å ha engelsk som offisielt arbeidsspråk er at intern informasjon må formidles på engelsk, og at programmer og systemer i arbeidet er engelske.

Hovedfunn III

Offisielt arbeidsspråk og konsernets rolle

- Det er fastsatt et offisielt arbeidsspråk i 6 av 10 av norske bedrifter.
- De viktigste praktiske konsekvensene av å ha engelsk som offisielt arbeidsspråk er at intern informasjon må formidles på engelsk, og at programmer og systemer i arbeidet er engelske.
- I 8 % av norske bedrifter blir ansatte berørt av at det brukes engelsk i styremøtene.
- 55 % av bedriftene med offisielt arbeidsspråk, sier at det offisielle arbeidsspråket er bestemt av konsernet
 - Dette utgjør 13 % av alle bedrifter i norsk næringsliv.
 - 83 % av bedriftene som har fastsatt engelsk som offisielt arbeidsspråk sier at dette er en beslutning fra konsernet. 49 % av bedriftene som har norsk som offisielt arbeidsspråk sier det samme. Dette viser at konsernet spiller en større rolle i fastsettelse av offisielt arbeidsspråk i bedrifter som har engelsk som arbeidsspråk sammenlignet med de som har norsk.

2

Metode

Metode

Bakgrunn og formål

- Språkrådet ønsker bedre forståelse for bruken av engelsk i norske bedrifter.
- Denne undersøkelsen hadde to formål:
 1. Kartlegge bruken av engelsk i norske bedrifter.
 2. Teste hypotesen om at engelsk språk kommer inn i næringslivet via bedriftsstyrene i større eller mindre grad, og at engelsk deretter «siver nedover» i organisasjonen.

Ansvar

- Språkrådet er oppdragsgiver, og TNS Gallup har vært leverandør av denne undersøkelsen.
 - Kontaktperson i Språkrådet har vært seniorrådgiver Dag F. Simonsen.
 - Kontaktperson i TNS Gallup har vært prosjektleder Joakim Wold Nylén
- Spørreskjemaet ble utviklet gjennom dialog mellom Språkrådet og TNS Gallup. TNS Gallup stod for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen.

Metode

Gjennomføring og målgruppe

- Undersøkelsen ble sendt ut til bedrifter i norsk næringsliv 20. oktober, og avsluttet 30. oktober. Undersøkelsen ble sendt ut på e-post og ble gjennomført på internett.
- Bedriftene er fordelt på 3 næringsgrener – industri, varehandel og service. Disse omfatter alle bedrifter i norsk næringsliv (altså ikke offentlig sektor).
- Bedriftene ble trukket etter antall ansatte i tillegg til næringsgren. Målgruppen for undersøkelsen var bedrifter med fler enn 9 ansatte. Undersøkelsen er derfor representativ for bedrifter med over 9 ansatte.
- Totalt svarte 1183 bedrifter på undersøkelsen.

Tolkning

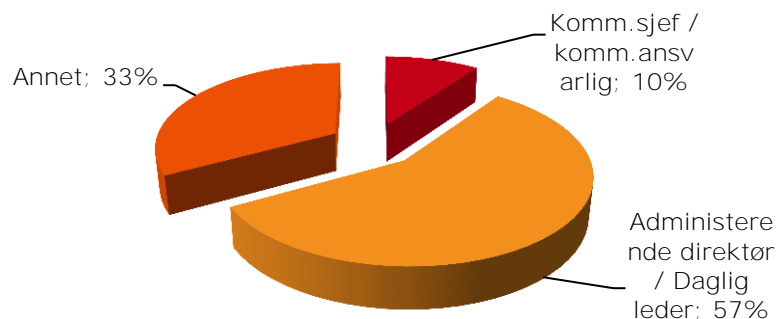
- En hver utvalgsundersøkelse er beheftet med visse feilmarginer. Feilmarginene vil variere med utvalgsstørrelsen (antall intervju) , hvor stor populasjonen er (i dette tilfellet: alle bedrifter norsk næringsliv) og svarfordelingen. Jo nærmere svarfordelingen er 50/50, jo høyere er feilmarginene. Tabellen under kan være til hjelp for tolkning og generalisering av funnene.

Tabell: Feilmarginer i uendelighetsunivers

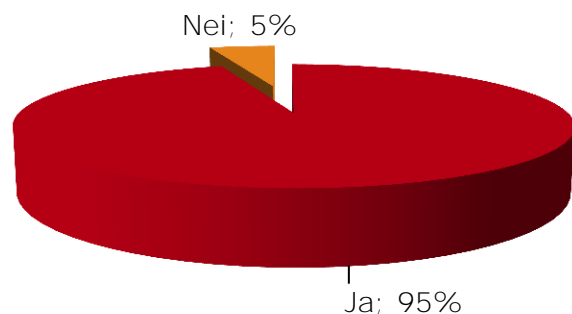
Størrelsen på feilmarginen i +/- prosentpoeng							
Antall enheter/Svar	50(50) %	40(60) %	30(70) %	25 (25) %	20(80) %	10(90) %	5(95) %
50	14,3	14,0	13,1	12,4	11,4	8,6	6,2
100	10,1	9,8	9,2	8,7	8,0	6,0	4,4
200	7,1	6,9	6,5	6,1	5,7	4,3	3,1
400	5,0	4,9	4,6	4,3	4,0	3,0	2,2
500	4,5	4,4	4,1	3,9	3,6	2,7	2,0
600	4,1	4,0	3,7	3,5	3,3	2,5	1,8
800	3,5	3,5	3,2	3,1	2,8	2,1	1,5
1000	3,2	3,1	2,9	2,7	2,5	1,9	1,4
1500	2,6	2,5	2,4	2,2	2,1	1,5	1,1

Utvalg

Q1: Hva er din nåværende stilling? (n=1183)

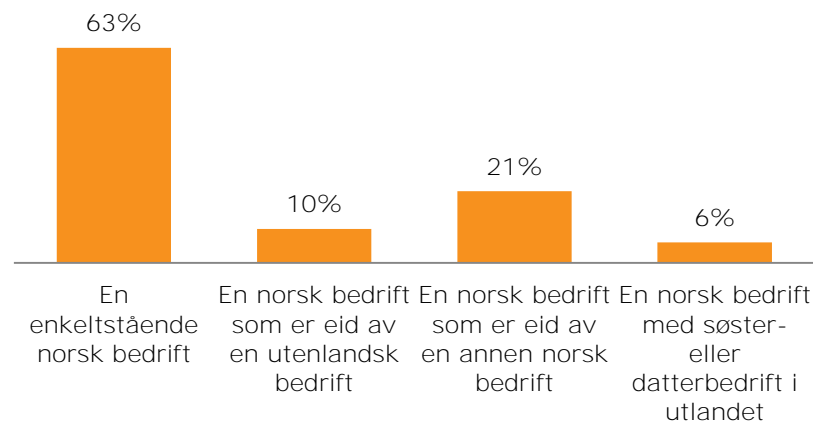

Q4: Har bedriften et styre? (n=1183)

- De fleste respondentene er administrerende direktør / daglig leder (57 %). 10 % er kommunikasjonssjef eller –ansvarlig. Deretter har 33 % av respondentene andre stillingstitler. I denne gruppen finner vi mange økonomiansvarlige, kontorsjefer og markedsjefer.
- Nesten alle bedrifter har et styre (95 %).
- 63 % av bedriftene er enkeltstående norske bedrifter, mens 31 % er eid av en annen bedrift, og 6 % er norske bedrifter med søster- eller datterbedrift i utlandet.
- Omtrent halvparten av bedriftene har bare norske kunder / leverandører, mens den andre halvparten har både norske og utenlandske.

Q3: Hva slags bedrift jobber du i? (n=1124)

Bruk av engelsk i norske bedrifter

Utvalg II

Representativitet

- I utsendingen ble det informert om at undersøkelsen omhandler bruk av språk i norske bedrifter. Dette kan ha en «rekrutteringseffekt», der bedrifter som anser undersøkelsen som mer relevant for sin egen bedrift har større sannsynlighet for å svare på undersøkelsen. Hvis dette er tilfellet er det vanskelig å korrigere for disse skjevhetene. Typen språk ble bevisst ikke flagget i invitasjonen til undersøkelsen (f.eks. «Undersøkelse om bruk av engelsk språk») for å forhindre denne rekrutteringseffekten.
- Utover dette er datamaterialet vektet i henhold til bedriftsstørrelse, bransje og geografi.

Vekting

- Ved en hver undersøkelse vil det oppstå skjevheter. Det er derfor vektet etter bedriftenes størrelse, bransje og geografiske tilhørighet for å skape representativitet. Alle resultater i denne undersøkelsen er presentert på bakgrunn av vektete tall, noe som gjør undersøkelsen representativ med tanke på bransje, størrelse og geografi, for norske bedrifter med fler enn 9 ansatte. Se vektematrise:

	Uveid	Veid	Differanse	
I alt	100 %	100 %	0 %	
Næring	Industri	31 %	22 %	10 %
	Varehandel	30 %	46 %	-16 %
	Service	39 %	33 %	6 %
Region	Oslo/Akershus	27 %	24 %	3 %
	Rest østland	20 %	25 %	-5 %
	Sør og Vestlandet	34 %	32 %	2 %
	Midt og Nordnorge	19 %	19 %	0 %
Antall ansatte	10-49 ansatte	69 %	50 %	19 %
	50-100 ansatte	14 %	44 %	-30 %
	Over 100 ansatte	17 %	6 %	11 %

Utvalg III

Bransjekategorisering

- Bransjene er delt inn i industri, varehandel og service. Dette er en kategorisering av NACE-koder som beskriver virksomhetenes virke.
- Bransjene er kategorisert slik:
 - Industri: 'A' 'B' 'C' 'D' 'E' 'F'
 - Varehandel: 'G' 'H' 'I' 'J' 'K' 'L'
 - Service: 'M' 'N' 'P' 'Q' 'R' 'S' 'T' 'U'

NACE-kode	NACE-tekst
01-03	'A Jordbruk, skogbruk og fiske'
05-09	'B Bergverksdrift og utvinning'
10-33	'C Industri'
35	'D Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning'
36-39	'E Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet'
41-43	'F Bygge- og anleggsvirksomhet'
45-47	'G Varehandel, reparasjon av motorvogner'
49-53	'H Transport og lagring'
55-56	'I Overnattings- og serveringsvirksomhet'
58-63	'J Informasjon og kommunikasjon'
64-66	'K Finansierings- og forsikringsvirksomhet'
68	'L Omsetning og drift av fast eiendom'
69-75	'M Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting'
77-82	'N Forretningsmessig tjenesteyting'
84	'O Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning'
85	'P Undervisning'
86-88	'Q Helse- og sosialtjenester'
90-93	'R Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter'
94-96	'S Annen tjenesteyting'
97	'T Lønnet arbeid i private husholdninger'
99	'U Internasjonale organisasjoner og organer'

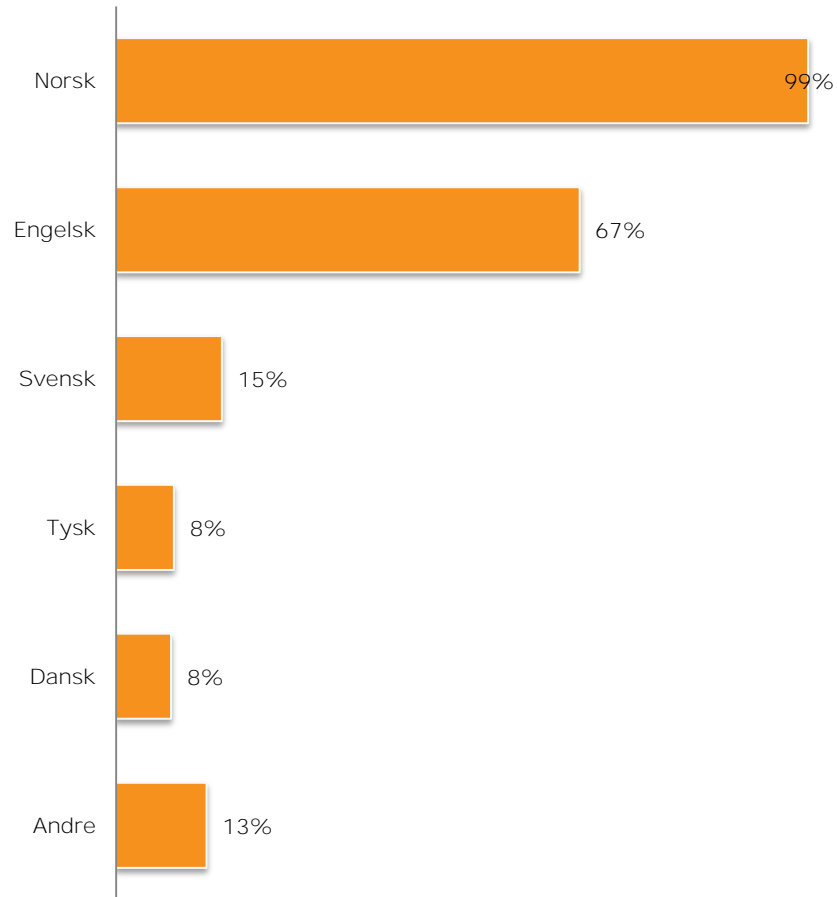
3

Bruk av engelsk i norsk næringsliv

67 % av bedriftene i norsk næringsliv benytter engelsk

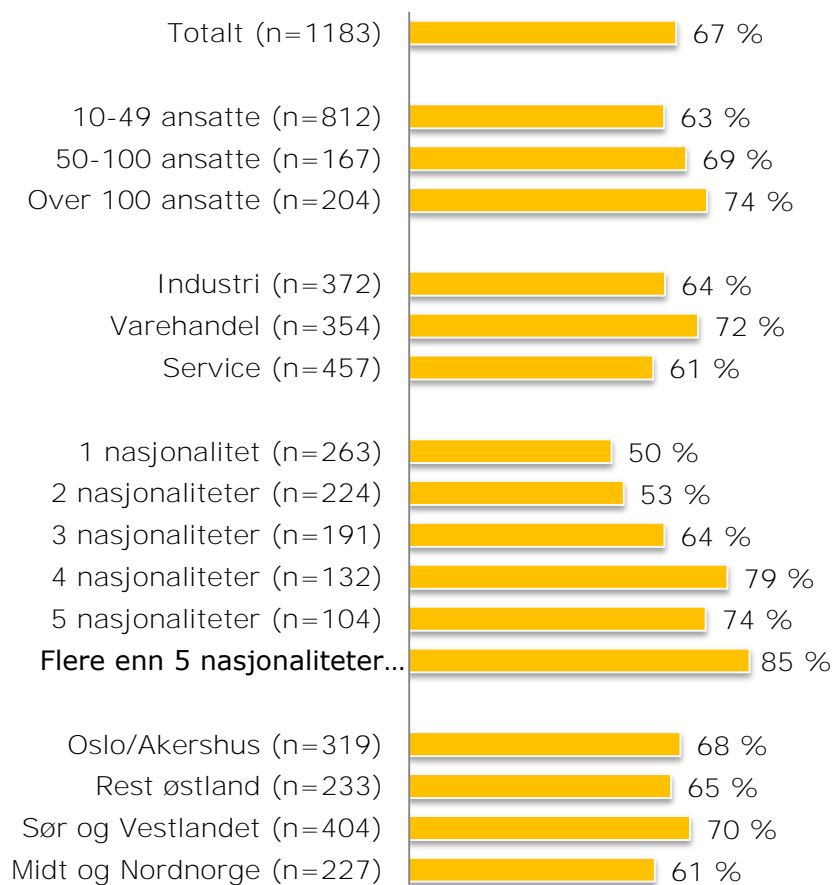
Q6: Hvilke språk benyttes i bedriften? Flere svar mulig (n=1183)

- Mens så å si alle benytter norsk (99 %)
- 15 % benytter svensk, 8 % benytter tysk, og like mange dansk.
- 13 % oppgir at de benytter andre språk. Blant disse nevner flest polsk.

De største bedriftene benytter i noe større grad engelsk

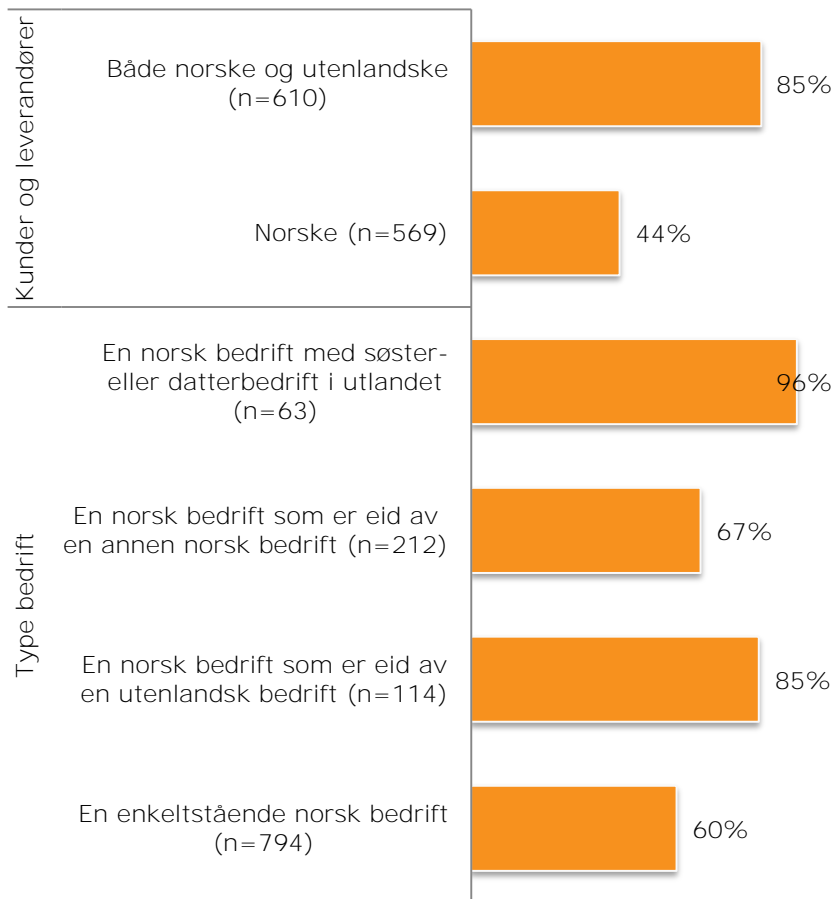
Q6: Hvilke språk benyttes i bedriften? Andel bedrifter som benytter engelsk

- 74 % av bedriftene med over 100 ansatte, 69 % av bedriftene med 50-100 ansatte og 63 % av bedriftene med 10-49 ansatte benytter engelsk.
- En noe større andel av bedriftene som driver med varehandel benytter engelsk (72 %) enn bedrifter innen service (61 %) og industri (64 %).
- Jo flere nasjonaliteter som finnes blant de ansatte, jo større andel av bedriftene benytter engelsk. I bedriftene som har over 5 nasjonaliteter benyttes engelsk i 85 % av bedriftene.
- Det er mindre forskjeller etter bedriftens geografiske tilhørighet.

Langt flere bedrifter som både har norske og utenlandske kunder / leverandører benytter engelsk (85 %) sammenlignet med bedrifter som kun har norske kunder / leverandører (44 %).

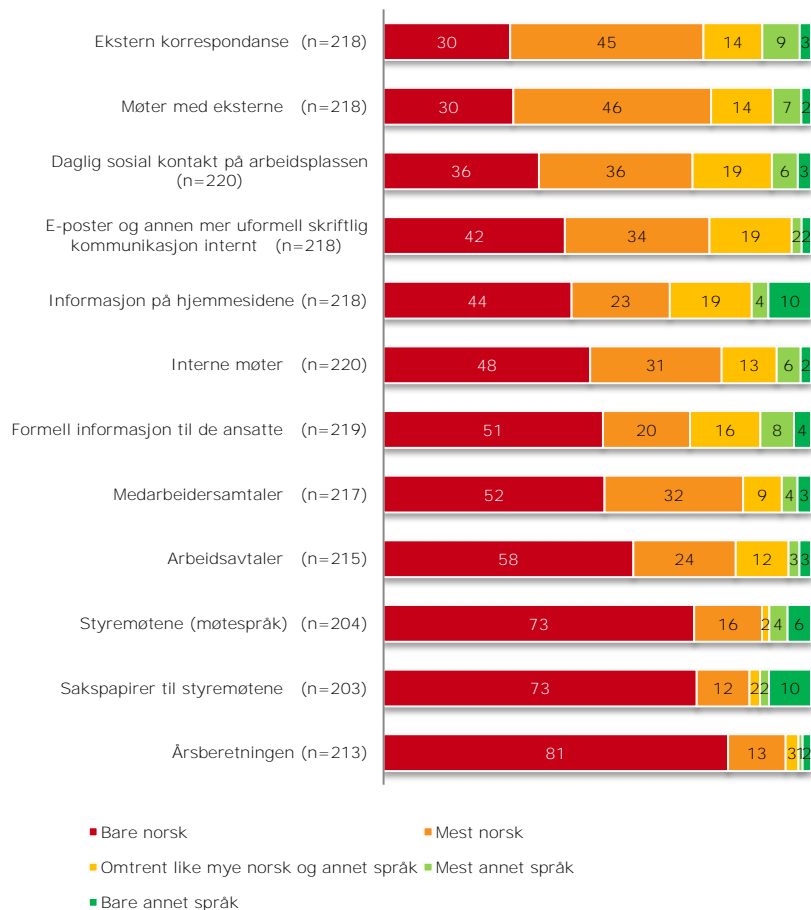
Q6: Hvilke språk benyttes i bedriften? Andel bedrifter som benytter engelsk

- I tillegg benytter 96 og 85 % av bedrifter med hhv. søster- eller datterbedrifter i utlandet, og bedrifter som er eid av en utenlandsk bedrift, engelsk. Til sammenligning benyttes engelsk i kun 60 og 67 % av hhv. enkeltstående norske bedrifter og bedrifter som er eid av en annen norsk bedrift.

Blant bedriftene som benytter andre språk enn engelsk og skandinaviske språk, er det likevel norsk som er mest brukt.

Q9: I hvor stor grad blir norsk eller annet / andre språk brukt i følgende tilfeller, hvis du ser bort fra engelsk og andre skandinaviske språk?

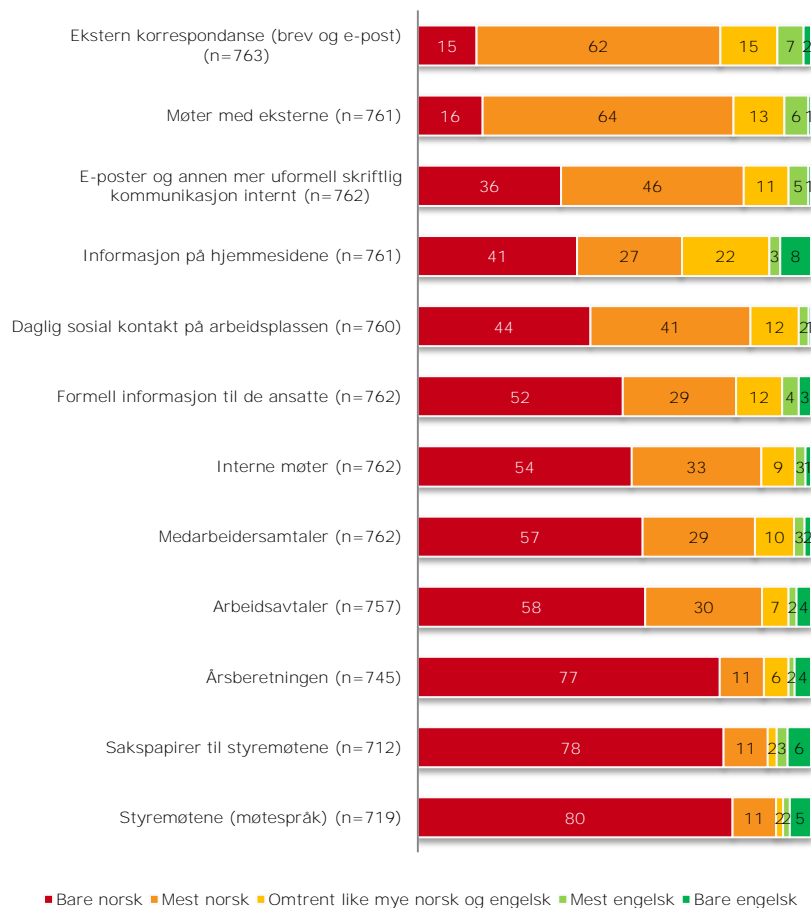

- De andre språkene benyttes oftest i møter med eksterne, og i ekstern korrespondanse. 30 % av bedriftene sier de kun benytter norsk, mens litt under halvparten sier det hovedsakelig benyttes norsk i disse tilfellene.
- Det benyttes mest norsk, og minst andre språk i styremøter, sakspapirer til styremøtene* og i årsberetningen. I disse tilfellene benyttes «bare norsk» i hhv. 73, 73, og 81 % av bedriftene.
- Det er svært få bedrifter som benytter andre ikke-skandinaviske språk (utenom engelsk) mer enn norsk. Under 15 % av de aktuelle bedriftene, svarer at de benytter de andre språkene mer enn norsk i alle målte aktiviteter.

*Spørsmålene om styremøte, og sakspapirer til styremøtene ble kun stilt til bedrifter med styre.

Blant bedriftene som benytter engelsk språk, er det likevel norsk som er mest brukt.

Q9: I hvor stor grad brukes norsk eller engelsk i følgende tilfeller?

- Engelsk benyttes oftest i ekstern korrespondanse og i møte med eksterne. 15-16 % av bedriftene sier de kun benytter norsk, mens 62-64 % sier det hovedsakelig benytter norsk.
- Det benyttes mest norsk, og minst engelsk i styremøter, sakspapirer til styremøtene* og i årsberetningen. I disse tilfellene benyttes «bare norsk» i 77-80 % av bedriftene.
- Det er svært få bedrifter som benytter engelsk mer enn norsk. Under 12 % av de aktuelle bedriftene, svarer at de benytter engelsk mer enn norsk i alle målte aktiviteter.
- Trenden er svært lik den vi ser fra bedrifter som bruker andre språk enn engelsk og skandinaviske språk. Forskjellen er først og fremst at engelsk blir noe mer brukt i ekstern korrespondanse og i møter med eksterne.

*Spørsmålene om styremøte, og sakspapirer til styremøtene ble kun stilt til bedrifter med styre.

Blant bedrifter som benytter engelsk, er omfanget av engelskbruken på bekostning av norsk noe større i bedrifter fra Oslo/Akershus sammenlignet med bedrifter i resten av landet.

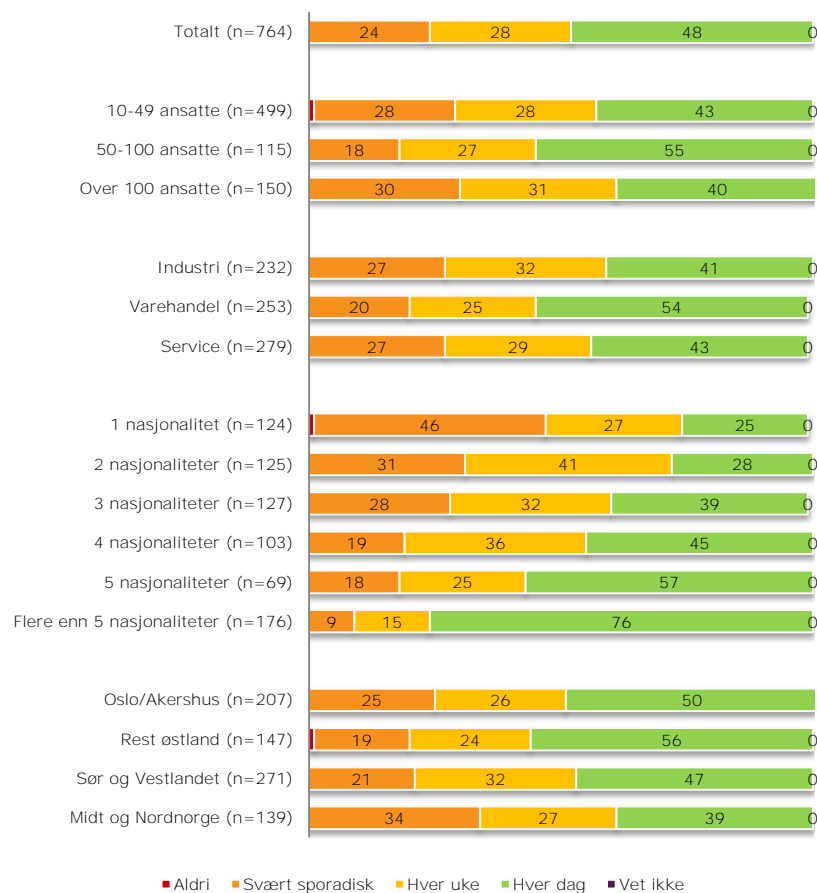
Q9: I hvor stor grad brukes norsk eller engelsk i følgende tilfeller? Gjennomsnittsverdier, der 1=Bare norsk og 5=Bare engelsk

	Oslo/Akershus (n=193-207)	Rest østland (n=135-147)	Sør og Vestlandet (n=256-271)	Midt og Nordnorge (n=128-139)
Informasjon på hjemmesidene	2,4	1,9	2,1	1,9
Årsberetningen	1,7	1,4	1,4	1,4
Sakspapirer til styremøtene	1,9	1,4	1,4	1,2
Styremøtene (møtespråk)	1,8	1,4	1,2	1,2
Formell informasjon til de ansatte	1,9	1,7	1,7	1,7
Arbeidsavtaler	1,8	1,5	1,6	1,7
Medarbeidersamtaler	1,6	1,6	1,6	1,7
Ekstern korrespondanse (brev og e-post)	2,4	2,0	2,2	2,2
E-poster og annen mer uformell skriftlig kommunikasjon internt	1,9	2,0	1,8	1,8
Møter med eksterne	2,3	1,9	2,1	2,1
Interne møter	1,8	1,6	1,6	1,6
Daglig sosial kontakt på arbeidsplassen	1,7	1,7	1,7	1,8

- Selv om få bedrifter benytter mer engelsk enn norsk, er omfanget av engelskbruken på bekostning av norsk noe større i bedrifter fra Oslo/Akershus sammenlignet med bedrifter i resten av landet. Dette gjelder for de aller fleste aktivitetene som er målt.
- Ettersom bedrifter i Oslo/Akershus ikke skilte seg spesielt ut med tanke på andelen bedrifter som benytter engelsk (Q6), er det interessant å se at bedriftene fra regionen som benytter engelsk i noe større grad bruker engelsk fremfor norsk, sammenlignet med bedrifter fra resten av landet. Dette gjelder informasjon på hjemmesidene, årsberetningen, sakspapirer til styremøtene, møtespråk i styremøtene, formell informasjon til de ansatte, i ekstern korrespondanse og i møter med eksterne. Likevel er forskjellene små.

I bedrifter som benytter engelsk, bruker lederne* språket i varierende grad.

Q10: Hvor ofte må du selv lese, skrive, snakke eller lytte til engelsk når du er på arbeid?

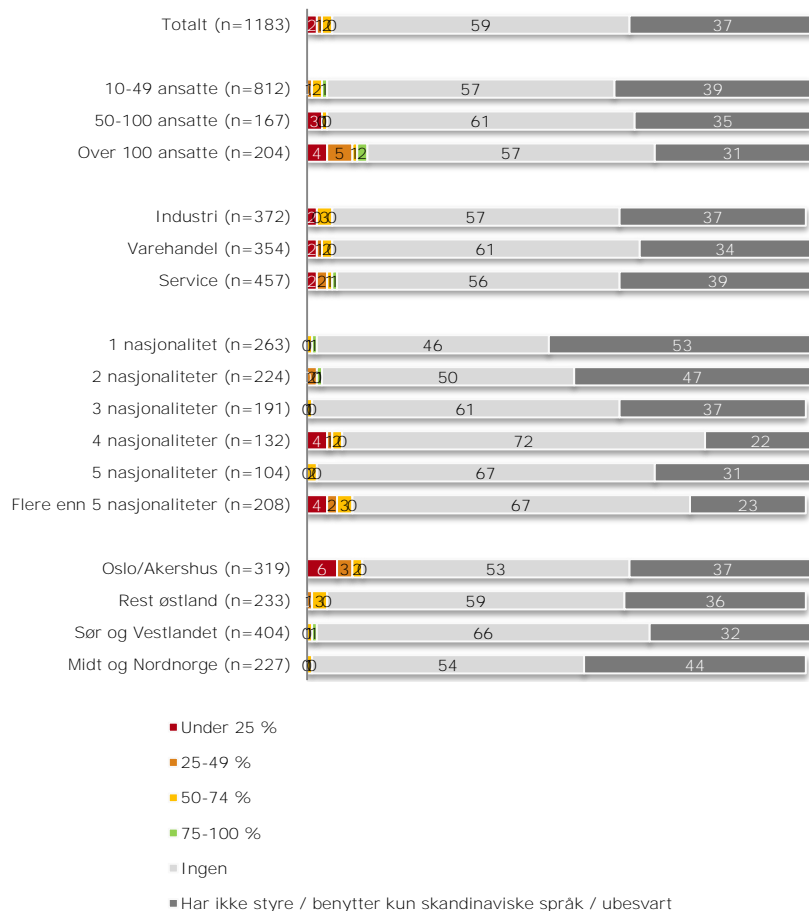

- 24 % av lederne leser, skriver, snakker eller lytter til engelsk svært sporadisk og 28 % gjør det ukentlig. 48 % gjør det daglig.
- Ledere i varehandel (54 % bruker det daglig) benytter engelsk noe oftere enn i øvrige bransjer (41 og 43 % bruker det daglig i hhv. industri og service).
- Det er også en indikasjon på at ledere i bedrifter med 50-100 ansatte noe oftere benytter engelsk (55 % benytter det daglig) enn de større og mindre bedriftene (43 og 40 % i bedrifter med hhv. 10-49 og over 100 ansatte).
- Lederne må lese, skrive, snakke eller lytte til engelsk oftere, jo fler nasjonaliteter som finnes blant ansatte i bedriften.
- Ledere i bedrifter fra Midt- og Nord-Norge må i noe sjeldnere lese, skrive snakke eller lytte til engelsk i arbeidet.

* Spørsmålet er stilt til respondenten, og ikke om hele bedriften. Som vist i utvalgskapittelet, er det hovedsakelig (daglig) ledere som har svart på undersøkelsen, men også kommunikasjonsansvarlige og andre ansatte.

Svært få bedrifter har styremedlemmer som ikke forstår eller bruker skandinaviske språk og er avhengig av engelsk eller andre ikke-skandinaviske språk i styremøtene.

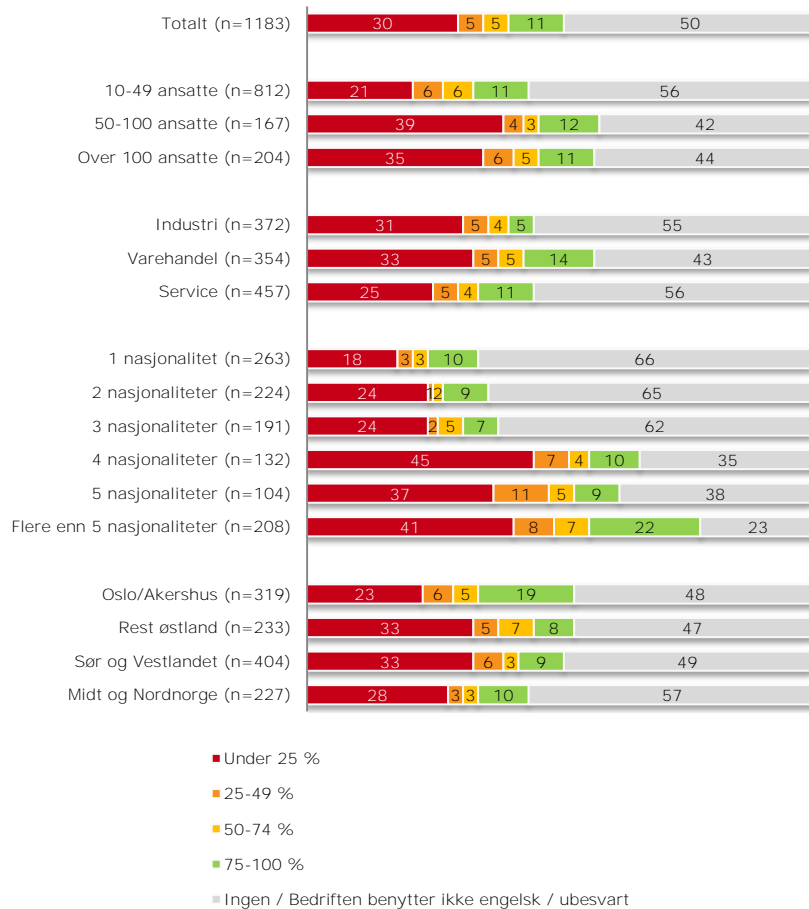
Q13: Hvor mange styremedlemmer er det som ikke kan forstå eller bruke norsk eller et annet skandinavisk språk, men må ha engelsk eller andre ikke-skandinaviske språk i sakspapirer og som møtespråk?

- Av bedriftene som har styre og samtidig bruker engelsk, er det bare 7 % av som har styremedlemmer som er avhengig av engelsk eller andre ikke-skandinaviske språk. Dette utgjør 5 % av alle bedrifter i norsk næringsliv.
- 59 % av norske bedrifter har styre og benytter engelsk, og har samtidig kun styremedlemmer som forstår ett eller flere skandinaviske språk.
- Det er noe mer vanlig med styremedlemmer som er avhengig av engelsk eller andre ikke-skandinaviske språk i de største bedriftene (over 100 ansatte) og i bedrifter med over 5 nasjonaliteter.
- Med tanke på geografi, finner vi den største andelen av bedrifter som har styremedlemmer som ikke kan forstå eller bruke skandinaviske språk i Oslo/Akershus (11 %). Til sammenligning gjelder det samme for kun 4 % av bedriftene på resten av Østlandet, 2 % av bedriftene på Sør- og Vestlandet og 1 % av bedriftene i Midt- og Nord-Norge.

Blant bedriftene som benytter engelsk, trenger et mindretall av de ansatte å bruke engelsk muntlig.

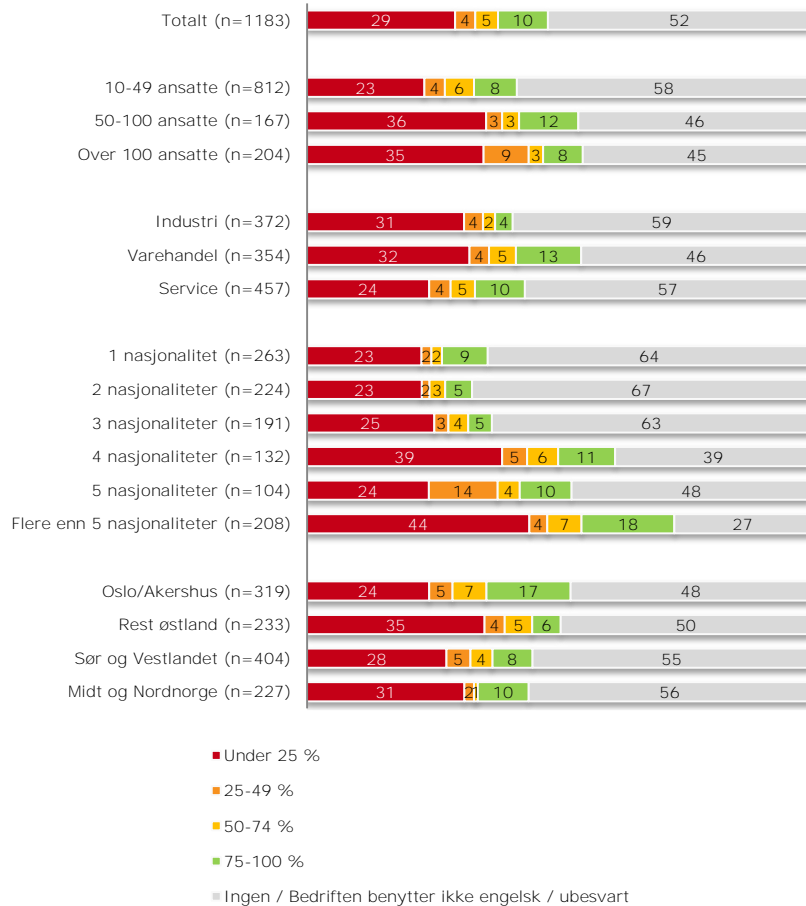
Q15: Hvor stor andel av de ansatte må bruke engelsk muntlig i arbeidet?

- I 30 % av bedriftene i norsk næringsliv må under 1 av 4 ansatte bruke engelsk muntlig.
- Det er få bedrifter hvor mellom 1 og 3 av 4 må bruke engelsk. Samlet utgjør de 10 % av alle bedrifter.
- I like mange bedrifter (11 %) må over 3 av 4 ansatte bruke engelsk muntlig i arbeidet.
- Det er først og fremst en liten andel av de ansatte (under 1 av 4) i bedriftene som må bruke engelsk muntlig i arbeidet, uavhengig av bransje, bedriftsstørrelse og antall nasjonaliteter som finnes i bedriften.
- En noe større andel av de ansatte må bruke engelsk muntlig, blant de bedriftene som benytter engelsk i Oslo/Akershus, sammenlignet med bedrifter i andre regioner.

Blant bedriftene som benytter engelsk, trenger et mindretall av de ansatte å bruke engelsk skriftlig.

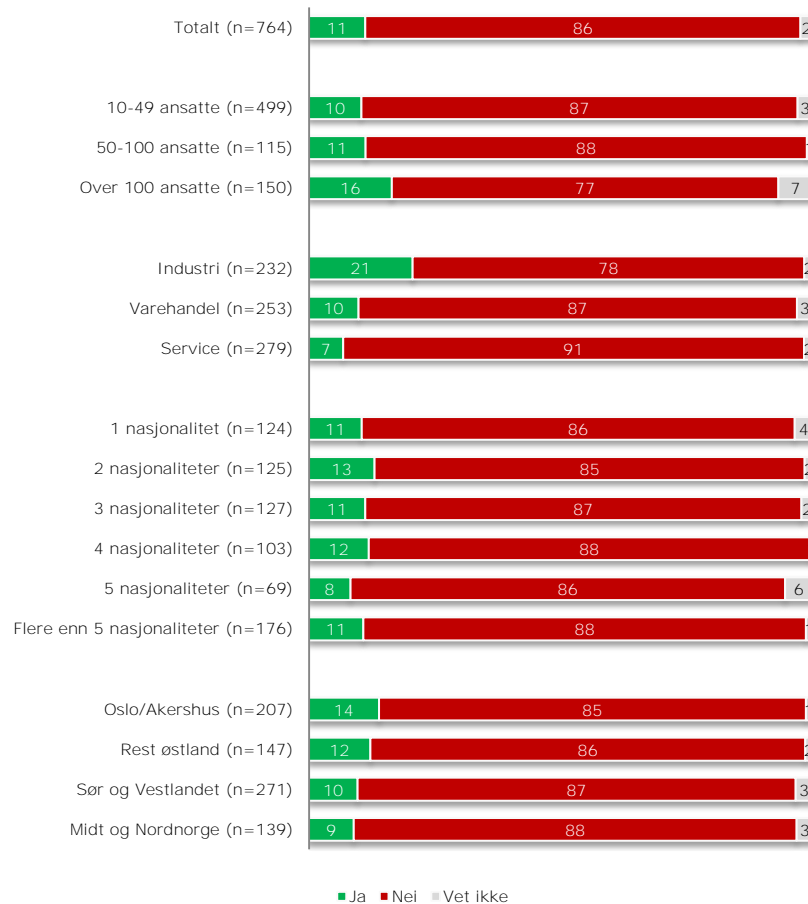
Q16: Hvor stor andel av de ansatte må bruke engelsk skriftlig i arbeidet?

- I 29 % av bedriftene i norsk næringsliv må under 1 av 4 ansatte bruke engelsk skriftlig.
- Det er få bedrifter hvor mellom 1 og 3 av 4 må bruke engelsk. Samlet utgjør de 9 % av alle bedrifter.
- I 10 % av bedriftene må over 3 av 4 ansatte bruke engelsk skriftlig i arbeidet.
- Det er først og fremst en liten andel av de ansatte (under 1 av 4) i bedriftene som må bruke engelsk skriftlig i arbeidet, uavhengig av bransje, bedriftsstørrelse og antall nasjonaliteter som finnes i bedriften.
- En noe større andel av de ansatte må bruke engelsk skriftlig, blant de bedriftene som benytter engelsk i Oslo/Akershus, sammenlignet med bedrifter i andre regioner.

I de aller fleste bedrifter som benytter engelsk (86 %), må også ansatte utover de som har lederstillinger bruke engelsk skriftlig eller muntlig.

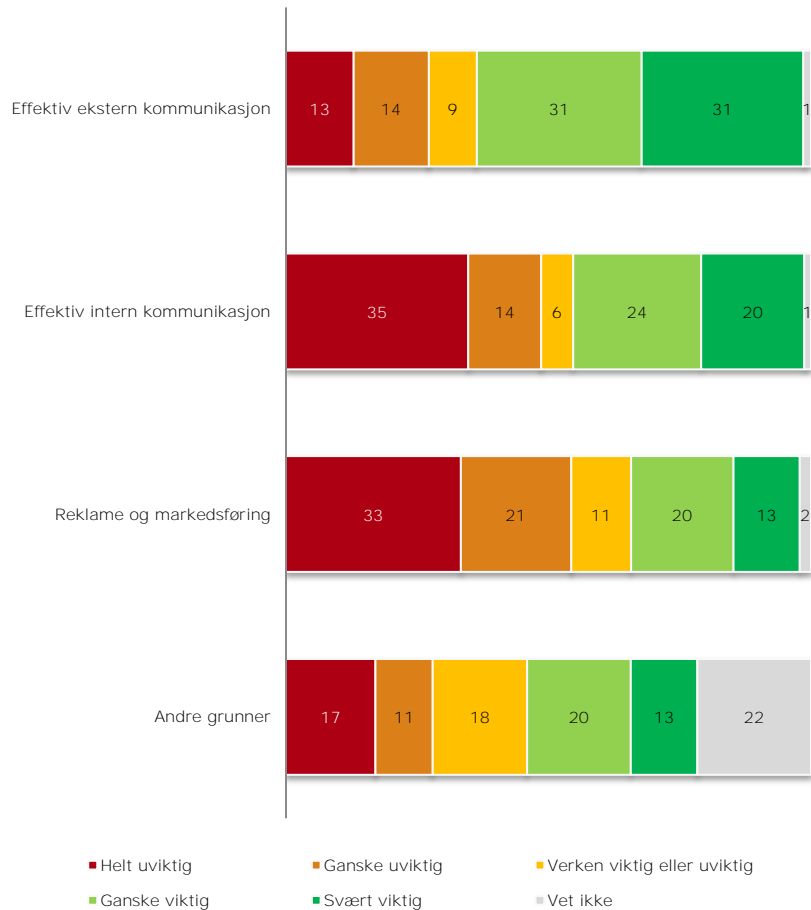
Q17: I den grad ansatte må bruke engelsk skriftlig eller muntlig i arbeidet, gjelder dette da kun personer i lederstillinger?

- I 11 % av bedriftene som benytter engelsk, begrenser bruken seg til personer i lederstillinger.
- I en noe større andel bedrifter i industrien er bruken av engelsk begrenset til personer i lederstillinger. Det er noe sjeldnere tilfellet i bedrifter som driver med varehandel og service.
- Det finnes ellers små forskjeller.

Det er først og fremst viktig for bedriftene å bruke engelsk for å ha en effektiv ekstern kommunikasjon.

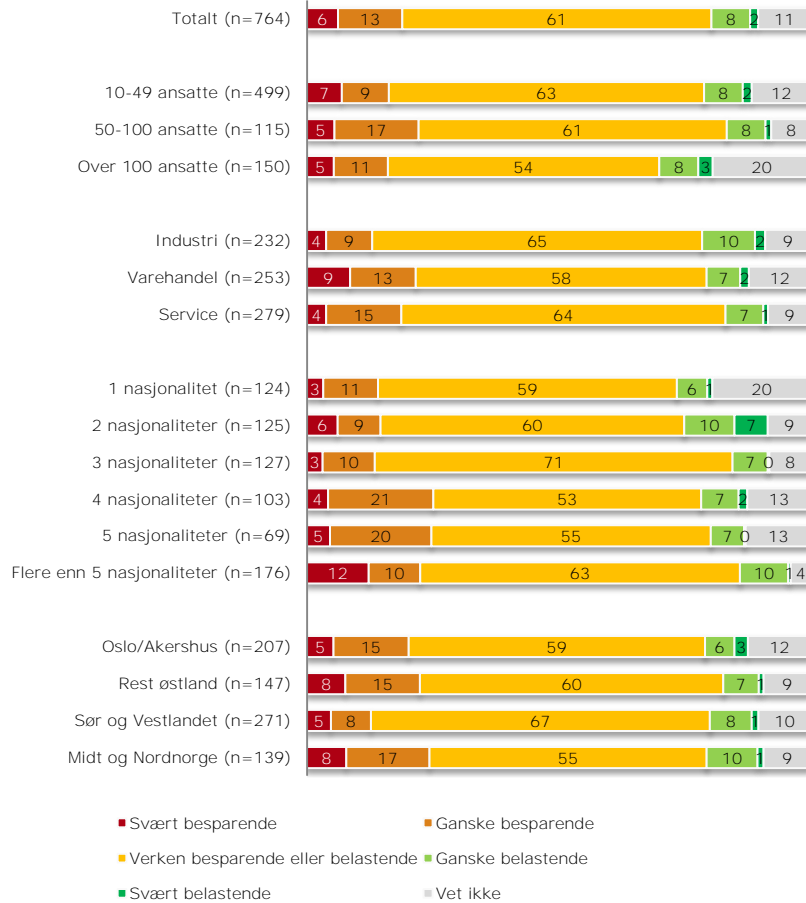
Q18: Hvor viktig eller uviktig er følgende grunner til at det brukes engelsk i bedriften? (n=764)

- 62 % av bedriftene sier at dette er viktig.
- 44 % av bedriftene sier at bruken av engelsk er viktig for effektiv intern kommunikasjon.
- 32 % bedriftene sier at bruken av engelsk er viktig i forbindelse med reklame og markedsføring.
- Like mange bedrifter bedriftene sier at andre grunner er viktige.
- Viktigheten av intern kommunikasjon er noe lavere blant de minste bedriftene (10-49 ansatte). "Andre grunner" er noe viktigere for bedrifter i servicebransjen. Utover dette, er det først og fremst intern og ekstern kommunikasjon, samt reklame og markedsføring viktigere for bedrifter som har flere nasjonaliteter blant ansatte.

Stort sett er bruken av engelsk verken økonomisk besparende eller belastende for bedriften.

Q19: Med tanke på bedriftens økonomi, hvor besparende eller belastende vil du anta at det er for bedriften at det brukes engelsk?

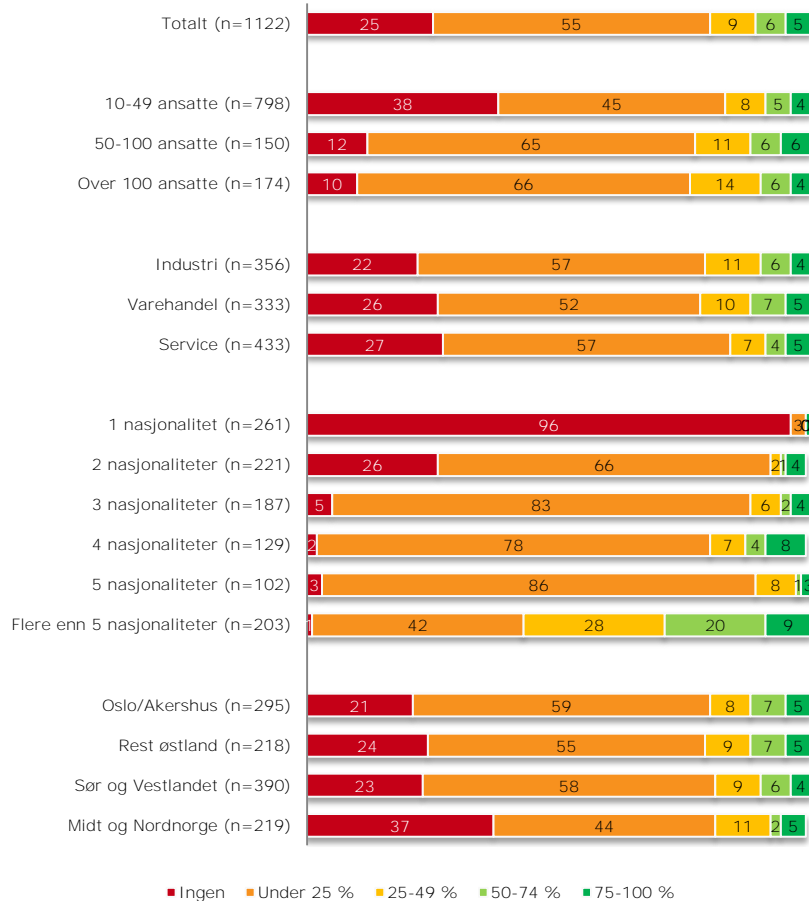

- Hele 61 % sier at det er verken besparende eller belastende.
- 19 % sier at det er besparende.
- 9 % sier at det er belastende.
- 11 % er usikre.

- Det ser ikke ut til å være nevneverdige forskjeller mellom bedriftene etter bransje, størrelse eller antall nasjonaliteter. Det oppleves med andre ord som at engelskbruken ikke påvirker bedriftens økonomi, for de fleste bedrifter.

75 % av bedriftene i norsk næringsliv har ansatte som kommer fra ikke-skandinaviske land.

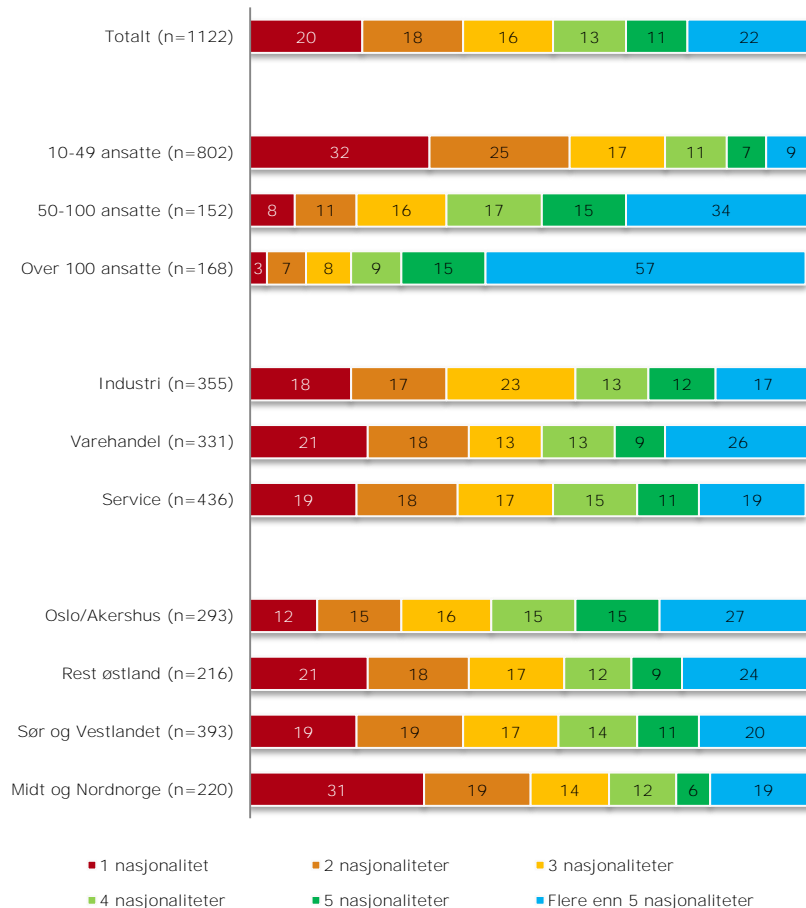
Q20: Kan du anslå hvor stor andel av de ansatte som kommer fra et ikke-skandinavisk land?

- Blant de bedriftene som har personer fra ikke-skandinaviske land utgjør disse en liten andel av de ansatte. Totalt har over halvparten (55 %) av bedriftene ikke-skandinaviske ansatte, som samtidig kun utgjør under 25 % av de ansatte.
- Jo større bedriftene er, jo større andel av bedriftene har ikke-skandinaviske ansatte. Nesten 90 % av bedriftene over 50 ansatte har ansatt personer fra ikke-skandinaviske land.
- Andelen ansatte som kommer fra et ikke-skandinaviske land stiger naturlig nok med antall nasjonaliteter som finnes blant de ansatte. Det er likevel slik at i de fleste bedrifter utgjør disse ikke-skandinaviske ansatte under 25 % av alle ansatte.
- Midt- og Nord-Norge har færrest bedrifter med ikke-skandinaviske ansatte.

80 % av bedriftene i norsk næringsliv har flere nasjonaliteter blant sine ansatte.

Q21: Kan du anslå hvor mange nasjonaliteter som finnes blant de ansatte?

- 18 % av bedriftene har 2 nasjonaliteter.
 - 16 % 3 nasjonaliteter.
 - 13 % har 4 nasjonaliteter.
 - 11 % har 5 nasjonaliteter.
 - 22 % har flere enn 5 nasjonaliteter.
- Jo større bedriftene er, jo flere nasjonaliteter har de. 68 % av bedriftene med 10-49 ansatte har flere nasjonaliteter blant sine ansatte. Til sammenligning har 92 % av bedriftene med 50-100 ansatte, og 97 % av bedriftene med over 100 ansatte det samme.
- Over halvparten av de største bedriftene har over 5 nasjonaliteter blant sine ansatte.
 - Det finnes flest bedrifter med ansatte fra flere nasjonaliteter i Oslo/Akershus. Her har 88 % av bedriftene ansatte fra flere nasjonaliteter. Kun 69 % av bedriftene i Midt- og Nord-Norge har det samme.

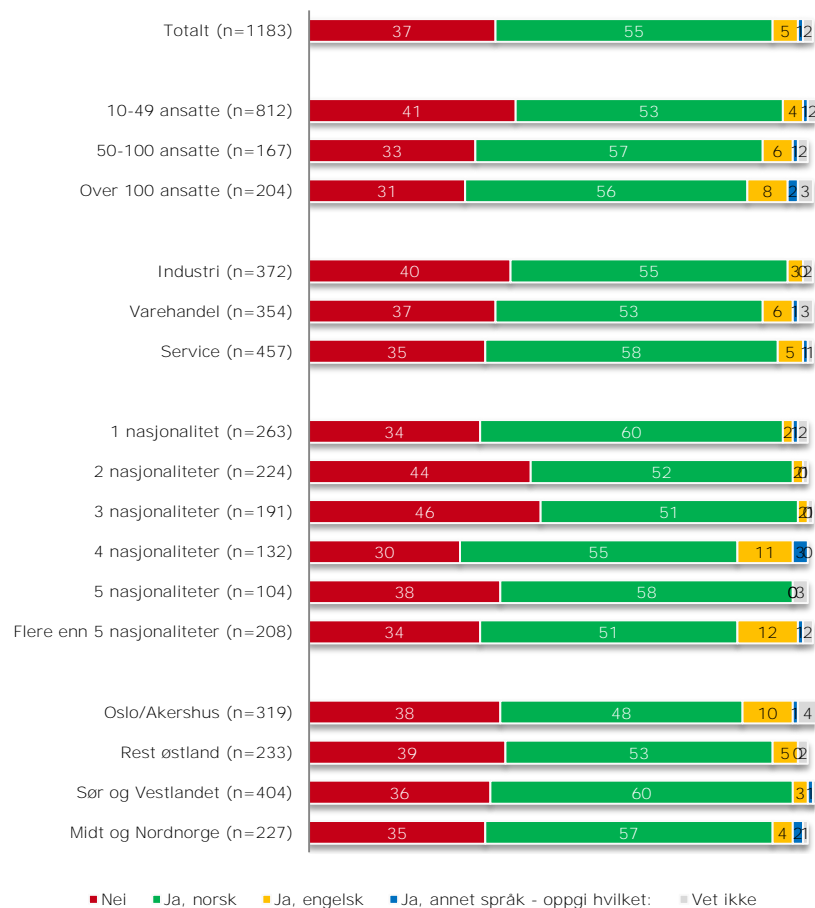
4

Offisielt arbeidsspråk og konsernets / styrets betydning

Det er fastsatt et offisielt arbeidsspråk i 6 av 10 av norske bedrifter.

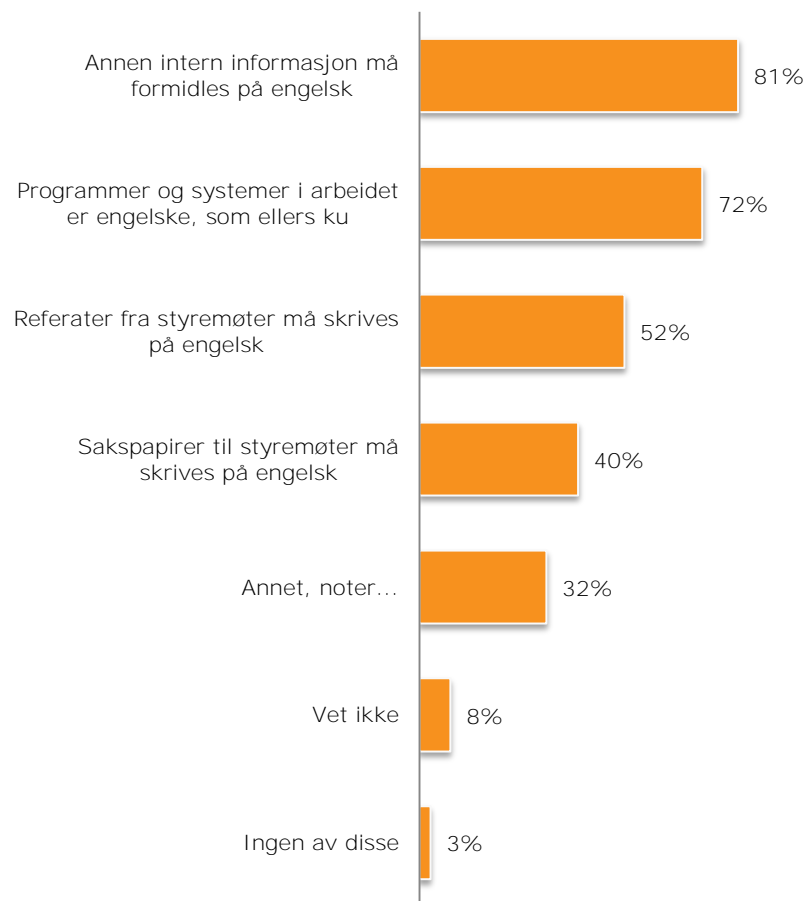
Q7: Er det fastsatt – skriftlig eller muntlig – et offisielt arbeidsspråk i bedriften?

- 55 % av bedriftene svarer at norsk er det offisielle arbeidsspråket, og kun 5 % sier at engelsk er det offisielle arbeidsspråket.
- 1 % har et annet offisielt arbeidsspråk.
- Det ser ikke ut til å være store forskjeller mellom bedrifter etter bransje, størrelse, antall nasjonaliteter blant ansatte og geografi.

De viktigste praktiske konsekvensene av å ha engelsk som offisielt arbeidsspråk er at intern informasjon må formidles på engelsk, og at programmer og systemer i arbeidet er engelske.

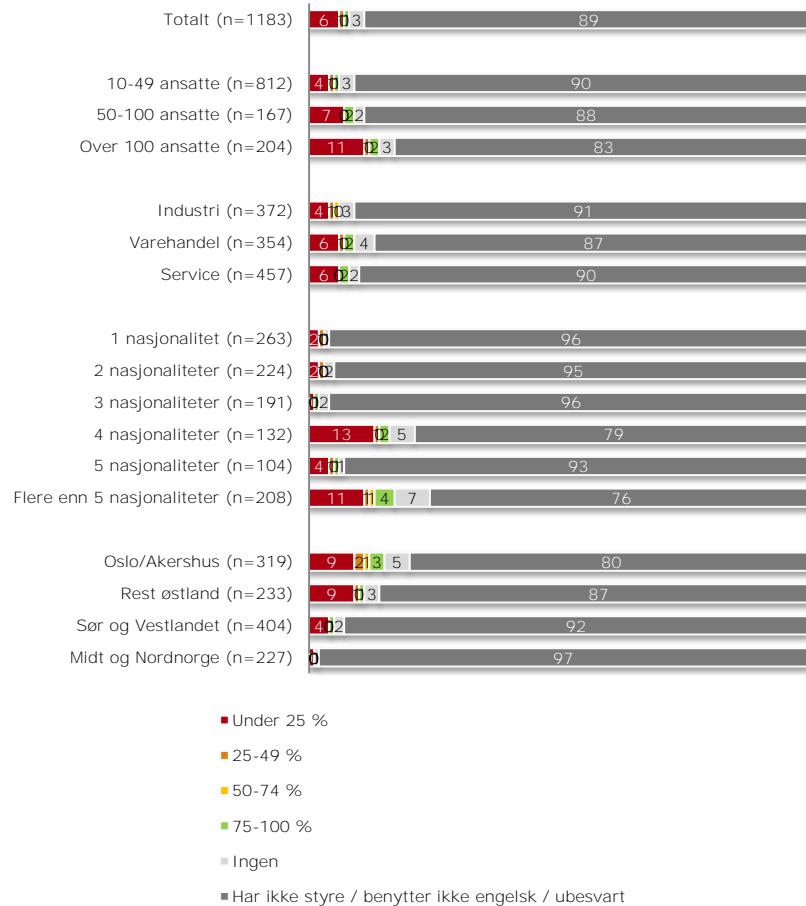
Q11: Hvilken praktisk betydning har det at engelsk er offisielt arbeidsspråk i bedriften? (n=53)

- 81 % av bedriftene som har engelsk som offisielt arbeidsspråk sier at arbeidsspråket gjør at annen intern informasjon må formidles på engelsk.
- 72 % sier at en praktisk betydning er at programmer og systemer i arbeidet, som ellers kunne vært norske, er på engelsk.
- 52 % sier at referater fra styremøter må skrives på engelsk.
- Noe færre, 40 %, sier at sakspapirer til styremøter må skrives på engelsk.
- NB: Det er kun 53 bedrifter som har engelsk som offisielt arbeidsspråk. Man bør derfor generalisere med varsomhet.

I 8 % av norske bedrifter blir ansatte berørt av at det brukes engelsk i styremøtene.

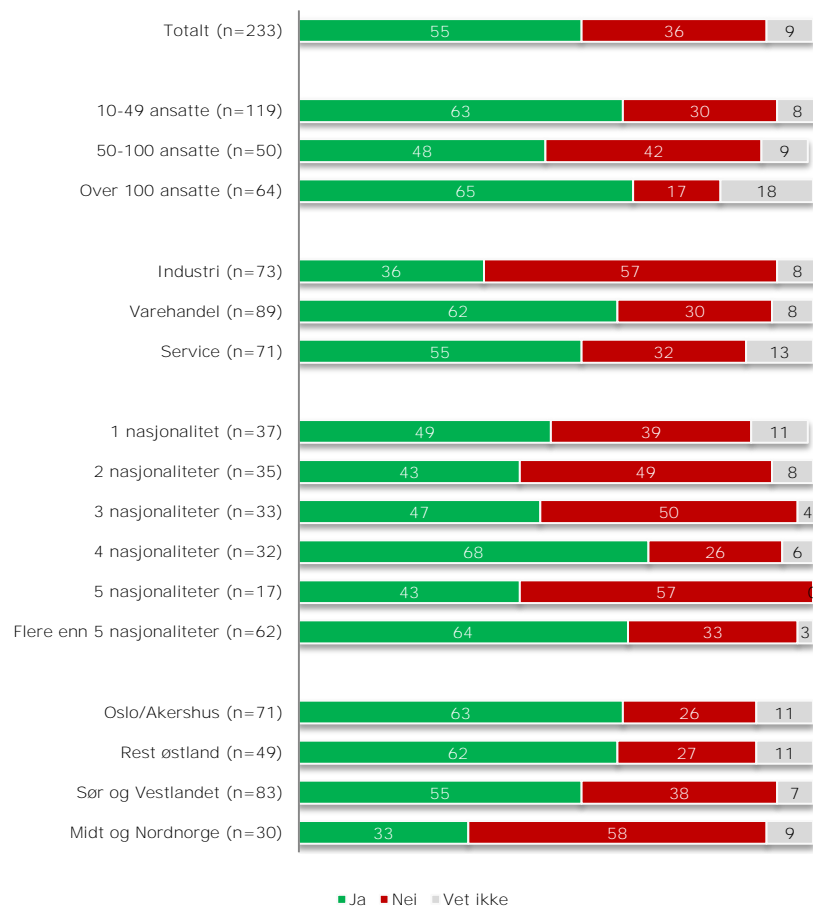
Q14: Hvor stor andel av de ansatte vil du anslå blir berørt av at det brukes engelsk i sakspapirer til styremøter eller som møtespråk i styret i sitt daglige arbeid?

- Andelen stiger noe med bedriftsstørrelsen og antall nasjonaliteter i bedriften.
- Det er først og fremst en liten andel (under 25 %) av de ansatte som blir berørt av at det brukes engelsk i styret, i bedrifter som benytter engelsk i styret.
- Det finnes ellers små forskjeller.

55 % av bedriftene med offisielt arbeidsspråk, sier at det offisielle arbeidsspråket er bestemt av konsernet

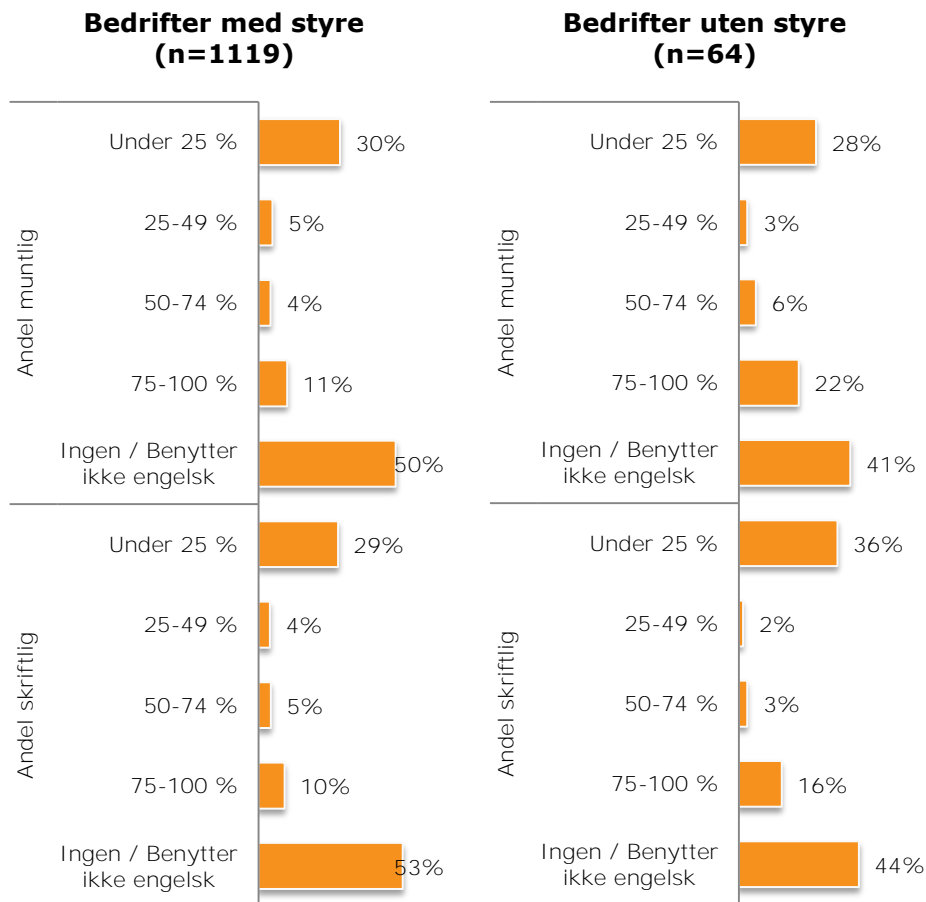
Q8: Er valget av offisielt arbeidsspråk bestemt av konsernet?

- Dette utgjør 13 % av alle bedrifter i norsk næringsliv.
- 36 % sier at det ikke er tilfellet, mens 9 % er usikre.
- 83 % av bedriftene som har fastsatt engelsk som offisielt arbeidsspråk sier at dette er en beslutning fra konsernet. 49 % av bedriftene som har norsk som offisielt arbeidsspråk sier det samme. Dette viser at konsernet spiller en større rolle i fastsettelse av offisielt arbeidsspråk i bedrifter som har engelsk som arbeidsspråk sammenlignet med de som har norsk.
- På grunn av få respondenter er det vanskelig å generalisere med stor sikkerhet, men det ser ut til å være noe mindre konsernpåvirkning i bedrifter som har mellom 50 og 100 ansatte, og industribedrifter. Det ser også ut til at fastsettelsen av offisielt arbeidsspråk i noe mindre grad er en beslutning fra konsernet i bedriftene i Midt- og Nord-Norge.

Effekten av å ha styre i bedriften

Q15: Hvor stor andel av de ansatte må bruke engelsk muntlig i arbeidet? / Q16: Hvor stor andel av de ansatte må bruke engelsk skriftlig i arbeidet?

- Ettersom de aller fleste bedriftene i utvalget har et styre, blir det vanskelig å sammenligne effekten av å ha styre eller ikke (pga. for få respondenter).
- Hvis vi ser på andelen ansatte som må bruke engelsk skriftlig eller muntlig, avhengig av om bedriften har styre eller ei finner vi små forskjeller. Om noe, ser det ut til å være noe mer bruk av engelsk, og at en større andel av de ansatte i bedriftene uten styre må benytte engelsk muntlig eller skriftlig i arbeidet.
- Hvis vi ser på spørsmålet om bruk av engelsk (Q6), er det like mange bedrifter med styre som benytter engelsk (66 %), som bedrifter uten styre (67 %).

Bruk av engelsk i norske bedrifter

Effekten av å ha styre i bedriften

Q9: I hvor stor grad brukes norsk eller engelsk i følgende tilfeller? Gjennomsnittsverdier, der 1=Bare norsk og 5=Bare engelsk

	Har styre (n=734)	Har ikke styre (n=27)
Informasjon på hjemmesidene	2,1	2,1
Årsberetningen	1,4	1,8
Formell informasjon til de ansatte	1,8	1,7
Arbeidsavtaler	1,6	1,5
Medarbeidersamtaler	1,6	1,4
Ekstern korrespondanse (brev og e-post)	2,2	2,3
E-poster og annen mer uformell skriftlig kommunikasjon internt	1,9	2,1
Møter med eksterne	2,1	1,8
Interne møter	1,6	1,5
Daglig sosial kontakt på arbeidsplassen	1,8	1,7

- Det er også svært små forskjeller mellom bedrifter med og uten styre, i bruken av engelsk og norsk.
- Det er for få bedrifter uten styre til å konkludere med sikkerhet, men det ser ut til å være en relativt lik fordeling av norsk- og engelskbruk for bedrifter med- og uten styre. Det finnes kun en svak indikasjon på at det benyttes noe mer engelsk i årsberetningen blant bedrifter uten styre.